

JÄRFÄLLA FÖRSAMLING:

Tusen möjligheter

26 augusti – 29 oktober 2023

Förändrande
diakoniarbete

Sid 12

Alexandra
Pascalidou undersöker
pappornas roll

Sid 18

Bryt trenden
– säkerhetsarbete
i Järfälla

Sid 4–7

Ett decennium
av framgång för
församlingens
företag

Sid 14–15

Hjärtebarnsfonden
ordnar pilgrims-
vandringar för livet

Sid 16–17

BLICK PÅ KALLHÄLL

– Marianne
Hutter har
bott här mer
än 70 år

Sid 8

Svenska kyrkan
JÄRFÄLLA

Gör allt för att Järfälla ska blomstra

EN AV DE BIBELTEXTER som är ett fundament för Järfälla församlings alla verksamheter och grundbulten för vårt förhållningssätt gentemot omgivningen är hämtad från Jeremia kapitel 29 vers 7:

Gör allt för att den stad jag har deporterat er till skall blomstra, och be till Herren för den. Ty dess välgång är er välgång.

Svenska kyrkan är en öppen, demokratisk, rikstäckande folkkyrka. Det innebär att Svenska kyrkan finns i alla delar av Sverige. Det är som Mikael Wiehe sjunger i sången, Det här är ditt land: *Från Ales stenar till norra Lappland, från Bohus klippor till Gotlands raukar.*

Ibland har vi inte själv valt platsen där vi bor. Det kan vara jobbet, kärleken, utbildning, ett krig, eller en naturkatastrof som valt åt oss. Det kan också vara rena tillfälligheter som gör att vi hamnat just där vi bor. Det är inte svårt att känna igen sig i ordet deporterat. Numera är det väldigt få personer som lever hela sitt liv på samma plats.

I JÄRFÄLLA BOR DET människor från hela världen. Människor som ska leva tillsammans och göra det bästa av våra liv oavsett av vilken anledning vi hamnat här. Vi är alla beroende av varandra

och det omgivande samhället för att kunna leva så drägliga liv som möjligt.

Ofta tar det ganska lång tid innan vi inser att vi är beroende av vår omgivning för vårt välbefinnande. Det är inte ovanligt att jag först måste leva ett antal år i illusionen att jag är helt oberoende av andra.

Jeremias text väcker hos mig glädjen och lusten att få bidra till hela Järfälla oavsett om man är tillhörig Svenska kyrkan eller inte. Det ger mig också insikten att jag är beroende av alla andra som bor och verkar i kommunen för att kunna leva ett hyggligt liv. Ibland är jag den som bidrar och ibland är jag den som får ta del av andras bidrag.

I DETTA NUMMER av församlingstidningen får du möta Marianne som bott i Järfälla i mer än 70 år och du får möta några av dem som Järfälla församling samarbetar med för att Järfälla ska vara en trygg plats att bo, arbeta och vistas på. Du kan också läsa om hur församlingen vill bidra till social hållbarhet och hälsa i vårt samhälle.

Sist men inte minst får du ta del av när Järfälla församling firade att vi bedrivit näringsverksamhet i bolagsform under tio år. Våra företag vill bidra till församlingens ekonomi samtidigt som vi vill ge kommunens innevånare bra service och ett mervärde.

Du som nu tänker att du inte har ork, kraft eller pengar att bidra med, så att Järfälla blomstrar, läs Jeremias ord igen: "be till Herren, för den". En god kristen är den som bidrar till det gemensamma bästa. Att be för Järfälla är lika viktigt som allt annat vi gör. Att be är något alla kan bidra med. Du kan be tyst, ordlöst eller genom att delta i någon av alla de gudstjänster som firas varje vecka.

KRISTER KAPPEL
KYRKOHERDE

Svenska kyrkan

JÄRFÄLLA

Utges av Svenska kyrkan i Järfälla. Denna tidning klassas som samhällsinformation och delas ut till samtliga hushåll i Järfälla kommun.

Ansvarig utgivare: Krister Kappel

E-post till redaktionen:

jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se

Församlingsexpeditionen har

besöks- och telefontid:

Mån-tor kl 9-15, lunch kl 12-13

Fre kl 9-12

Telefon: 08-580 218 04

Fax: 08-580 218 25

Postadress:

Svenska kyrkan i Järfälla

Box 139, 177 23 Järfälla

Besöksadress: Kyrkvägen 8, Barkarby

På internet:

www.svenskakyrkan.se/jarfalla

www.facebook.com/jarfallaforsamling

www.youtube.com/jarfallaforsamling

Instagram: @svk_jarfalla

http://kyrkoherdenstankar.blogspot.com

Våra kyrkor:

Barkarby: Järfälla kyrka, Kyrkvägen 8

Jakobsberg: Maria kyrka, Sturevägen 3

Kallhäll: S:t Lukas kyrka, Svarvargränd 1

Viksjo: Viksjo kyrka, Agrargränd 2

Omslag:

- Jag arbetade bland annat som barnflicka och en period i storkök, fortsätter Marianne Hutter.

Foto: Harry Silver

Nästa nummer utkommer 28-29/10

Tryck: Pressgrannar, Linköping

 Svanenmärkt trycksak, 3041 0174

Kyrkbyns dag

Söndag 1 oktober kl 10-16 i och omkring Järfälla kyrka och församlingshem. En dag för hela familjen!

Kl 10 Gudstjänst med små och stora. Bibelutdelning till alla sexåringar.

Kl 11-15 Drop in-dop, ponnyridning, hoppborg, mekanisk enhörning, servering, försäljning av honung, kyrkbröd och handarbeten.

Dessutom: Träffa ditt kyrkbolag! Under hela dagen kommer representanter för församlingens begravningsbyrå, catering och kontorshotell (läs mer på sid 14) finnas på plats och berätta om sitt arbete i församlingsbornas tjänst.

Kl 16 Gudstjänst med Peter Hallström

Förankrad i folksjälen

Peter Hallström har många framgångar på den svenska musikscenen. Nu ger han en konsert på Kyrkbyns dag 1 oktober.

LÅTSKRIVARE. MUSIKER. ARTIST. Musikproducent. Det finns många sätt att beskriva Peter Hallström. Framträder på scener i Sverige och Norge. Han är fast förankrad i den svenska folksjälen med låtar som Håll mitt hjärta, den mest spelade låten på begravnings i Sverige, Kärleksvisan, en av de oftast framförda kärleksvisorna och Viskar en bön, frekvent spelad i juletid.

- När jag skapar mina sånger söker jag tröst och lugn och ro, berättar Peter.

Många artister har fått framgångar med hans låtar. Sarah Dawn Finer fick sitt genombrott med I Remember Love i Melodifestivalen 2007. Håll mitt hjärta med Björn Skifs låg 142 veckor på Svensktoppen.

- Det var Björn Skifs som skrev den svenska texten, säger Peter. Från början hette låten Same Ol' Story och hade en text på engelska. Det var verkligen fint att Björn så exakt kunde känna in låtens DNA i sin svenska version.

Nu kommer Peter Hallström att medverka på Kyrkbyns dag. Då kommer han att framträda tillsammans med en basist och en slagverkare.

- Jag kommer att spela och berätta hur låtarna kommit till, fortsätter Peter.

- Det blir låtar från hela min karriär.

FOTO: TOBIAS FISCHER

Kidz' Voice II

De första tio åren

14

Pilgrims- vandring i britt-sommartid

21

Händer i Järfälla sid 20

Bygg nätverk runt barn i riskzon

Förändringen har skett på bara några år. Mängden vapen i omlopp är större än någonsin och allt yngre personer är beredda att begå allt grövre brott. Det har lett till en aldrig tidigare skådad våldsvåg, som också drabbar Järfälla. Alexander Raisic är säkerhetschef i Järfälla kommun och arbetar med att bryta trenden.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: JÄRFÄLLA KOMMUN

STATISTIKEN ÄR DYSTER. Hittills under 2023 har det varit fyra skjutningar i Järfälla:

- 12 januari: Bostadshus i Kallhäll beskjutet
- 19 mars: Man skjuten i benet i Jakobsberg
- 22 mars: Skottlossning mot bostadshus i Viksjö
- 8 maj: En man skjuten till döds i Jakobsberg

– Jag ser på detta med stor sorg, säger Alexander Raisic, säkerhetschef på Järfälla kommun. Det är alltid tragiskt när unga människor mister livet på detta sätt och det är hemskt att den organiserade brottsligheten engagerar unga för att begå så grova brott.

– Jag förstår att den organiserade brottsligheten kan locka människor. Den erbjuder en klar och tydlig hierarki. Alla vet sin plats och sköter man sig bra finns chansen att stiga i graderna.

– Samtidigt är den framgångsrika rekryteringen ett tecken på att integrationen misslyckats, när unga på det här sättet söker ett snabbspår till status och pengar. Där integrationen inte fungerar finns grogrunden för att kriminaliteten växer. En annan sak är att droghandeln är en väldigt lukrativ marknad och det måste vi komma till rätta med.

Alexander Raisic har noterat en markant förändring under senare år.

– För bara några år sedan fanns inte den här tillgången på vapen och unga var inte beredda att begå så grova brott. Vi måste stoppa nyrekryteringen, det är den brottsligheten bygger på.

– Problematiken måste tacklas på alla tänkbara sätt. Absolut måste vi se över straffskalor och sådant, vi måste skapa snabbare processer för att döma ut straff. Men vi måste också möta upp med förebyggande åtgärder. Utbildning. Arbetsmarknad. Ungdomar måste se ett lagligt

liv som ett förstahandsval i stället för att ramla ut ur våra system.

– Vi måste identifiera barn i riskzonen snabbare och få dem att inse konsekvenserna av att begå brott. Visst finns det pengar i kriminaliteten, men merparten av tiden måste du hålla dig gömd, inte kunna sova lugnt, inte kunna gå säker, inte veta vad som händer om du går ut. Du vet inte om du kommer att vara död innan kvällen. Vi måste få dem att förstå att den som väljer ett kriminellt liv kommer alltid att vara rädd, alltid att vara en måltavla för andra kriminella.

– Barnen måste förstå att kriminaliteten kan få förödande konsekvenser inte bara för dem själva utan för alla som bryr sig om dem, familj, vänner etc. Av tio personer som väljer kriminaliteten kanske en når framgång medan de andra nio på ett eller annat sätt går under på vägen.

– Vi måste bygga nätverk runt de barn som är i riskzonen, av familj, lärare, vänner. Vi får aldrig ge upp. Det är den enda vägen. Som det är nu ersätts den som döms till fängelse direkt av någon annan på gatan.

UTVECKLINGEN ÄR LIKARTAD på i stort sett alla orter i landet. Det är en fråga om resurser men också om strategi.

» Där integrationen inte fungerar finns grogrunden för att kriminaliteten växer.

– Socialtjänsten gör ett storartat arbete, betonar Alexander Raisic. Men vi måste växla upp arbetet på alla fronter.

GVI (gruppvåldsintervention) är ett sådant projekt. POSOM är en annan krisorganisation som kan aktiveras vid särskilda händelser. Läs om dessa projekt i separata artiklar härintill.

Alexander Raisic arbetar också med trygghetsarbete för företagen.

– Vi har arbetat fram en modell i samarbete med företagen. Det handlar om ökad polis-är närvaro. Mer patrullering. Fler väktare. Mer kameraövervakning. Åtgärderna sätts in där folk är oroliga och där vi vet att det förekommer oegentligheter. Kommunen har anslagit extra resurser till detta arbete.

– De här åtgärderna pågår i stort sett hela dygnet. Vi har också ett speciellt trygghetsnummer. Det kan man ringa om något orsakar otrygghet. Då har vi trygghetspatruller som kan åka ut och hjälpa till. De är väldigt vana vid att avvärja hot och våld.

DET LÅNGSIKTIGA ARBETET har gett resultat. I Jakobsbergs centrum fanns tidigare en öppen drogförsäljning. Genom kameraövervakning, trygghetsteam och ordningsvakter har man lyckats mota bort droghandeln.

– I maj avförde polisen Järfälla kommun från listan över kommuner med en öppen drogscen. Det är en stor framgång, säger Raisic.

Samverkan finns mellan kommunerna i Stockholm. Ett 40-tal organisationer samarbetar för att lösa problem. Det är avstämning varje torsdag och då kan alla ta upp de behov man har av samarbete med andra organisationer.

Det är en vacker fjäder i hatten för Järfälla att bli avförd från listan över öppna drogscener.

Alexander Raisic i Jakobsbergs centrum.

Men Alexander Raisic är fast besluten att gå vidare.

– I Järfälla finns två områden på NOAs lista över utsatta områden. Det gäller Termovägen i Kallhäll och Sångvägen i Jakobsberg. Den listan vill vi inte stå på. Kommunen har arbetat fram en strategi för att motverka detta.

– I september får vi en indikation på om vi kan lyckas med att få dessa områden avförda från NOAs lista.

– Vi har gott hopp.

NOA

(Polisens nationella operativa avdelning) är en avdelning inom Polismyndigheten. NOA leder polisens operativa arbete och kan besluta om insatser och resursförstärkningar över hela landet.

010-210 94 44

Trygghetsnumret är till för alla i Järfälla som känner otrygghet. Numret går till en larmcentral som kan dirigera ut mobila trygghetsväktare om det behövs.

Snabba konsekvenser ger resultat

Det är en ganska liten grupp som driver våldet i en stad eller ett område. I april inleddes arbetet med att kontakta och kartlägga dessa individer och grupper i Järfälla. Strategin för att bryta det destruktiva beteendet kallas GVI, gruppvåldsintervention.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: JÄRFÄLLA KOMMUN

DEN SENASTE TIDENS extremt snabba ökning av det gängkriminella våldet är skrämmande och tragisk. Men det pågår ett systematiskt arbete på flera fronter för att bryta trenden och bekämpa problemen. En strategi som ger hopp är GVI, gruppvåldsintervention, som syftar till att minska grovt och dödligt våld i kriminella miljöer. I april började arbetet enligt denna metod i ett samarbete mellan Järfälla och Upplands-Bro kommuner. Det genomförs tillsammans med lokalpolisen i Järfälla och Kriminalvården. Förberedelserna har pågått sedan förra året. Projektet löper under två år för att därefter ingå som en del av den ordinarie verksamheten.

– Det är för tidigt att säga något om resultatet, men det vi kan se redan nu är att samverkan mellan kommunerna, polisen och Kriminalvården har stärkts genom GVI-arbetet, säger Jenny Wilhelmsson, socialdirektör i Järfälla kommun och ansvarig för projektet.

GVI är en amerikansk strategi och använder något som kallas fokuserad avskräckning. Det innebär bland annat att de förebyggande aktörerna snabbt identifierar oönskade beteenden och ser till att konsekvenserna för kriminella grupper genomförs fort och är tydliga. Det finns belägg inom forskningen för att fokuserad avskräckning har goda effekter för att minska grovt våld mellan grupper.

GVI handlar om att kommunicera direkt med individer i kriminella grupper och budskapet är tydligt:

- Vi vill inte att du ska dö.
- Vi vill inte att du ska döda.
- Om våldet fortsätter kommer det att få kännbara konsekvenser för hela gruppen genom sanktioner och ökat fokus från polisen, kriminalvården och andra brottsbekämpande myndigheter.
- Vi vill att du tar emot det stöd som finns för att lämna det kriminella livet.

GVI IMPLEMENTERAS ÄVEN i Örebro, Göteborg, Uppsala och Huddinge. Först ut med GVI var Malmö, där arbetet med strategin kallas Sluta skjut. Det startades 2018 och har gett goda resul-

tat. Projektledningen i Järfälla har tät kontakt med Malmö.

Det är få individer som driver våldet i en stad eller ett område. GVI är en underrättelsebaserad strategi som bygger på en kontinuerlig kartläggning och analys av dessa individer och de

Jenny Wilhelmsson.

FOTO: JÄRFÄLLA KOMMUN

” Det känns väldigt bra att vi nu har påbörjat det operativa arbetet med att sprida GVI-budskapet till så många individer och grupper som möjligt.

grupper de tillhör. Det sker i samverkan mellan polis och kriminalvård.

Budskapet förmedlas genom två olika tillvägagångssätt, så kallade interventioner. Dels genom enskilda samtal (custom notification), dels informationsmöten (call-in) dit flera individer från kriminella grupper kallas. Interventionerna genomförs av polis, socialtjänst och frivård.

Något som är nytt utifrån GVI-strategin är erbjudandet om ”en väg in” för målgruppen. Det innebär att individer som vill ta emot stöd och hjälp enbart behöver ringa ett telefonnummer. Detta delas ut under interventionerna och går direkt till socialtjänstens avhoppsteam. De individer som tar kontakt erbjuds en enkel, effektiv och koordinerad ingång till det stöd som finns inom socialtjänsten.

EN VIKTIG DEL I ARBETET med GVI är de insatser som lokalsamhällets aktörer kan bidra med. Föreningar, trossamfund, lokala företag och engagerade privatpersoner har en central och viktig roll. Genom sitt engagemang kan de förstärka GVI-strategins budskap, kanske som talare och publik under interventionen call-in. Där kan de kommunicera direkt med individer som tillhör kriminella grupper och förmedla budskapet att våldet måste upphöra. De kan också erbjuda stöd i form av erbjudanden om mentorskap, aktiviteter, praktik, jobb och sysselsättning.

– Det känns väldigt bra att vi nu har påbörjat det operativa arbetet med att sprida GVI-budskapet till så många individer och grupper som möjligt, fortsätter Jenny Wilhelmsson.

– Budskapet i strategin är tydligt. En viktig del är att stöd och hjälp finns för den som vill förändra sin situation.

PER AXEL NORDFELDT

Medmänsklighet

Vid krissituationer som drabbar många kan POSOM kallas in och bidra. Det är en organisation som bygger på frivillighet och kompletterar övriga insatser.

NÄR DET VID EN KRIS krävs mer omfattande insatser på plats än vad ordinarie verksamheter mäktar med kan POSOM aktiveras. Förkortningen står för Psykiskt Och SOcialt oMhändertagande och arbetet etablerades 2006. Det är ett uppdrag som varje kommun enligt lag ska organisera. Chef för POSOM i Järfälla kommun är Malin Rasmussen, till vardags områdeschef för stöd och behandling inom öppenvårdens individ- och familjeomsorg.

– POSOM är en krisorganisation, säger Malin.

– Det är vid extraordinära händelser utanför ordinarie arbetstid som POSOM kan aktiveras, fortsätter hon. I Järfälla händer det någon gång per år, huvudsakligen vid större bränder i flerfamiljshus. Vi kan alltså kallas in vid större händelser med många drabbade. Det är situationer där man har anledning att tro att det behövs ett psykosocialt omhändertagande utöver det som görs av räddningstjänst, brandkår, polis med flera.

– Det vi ger är samtalsstöd på plats. Vi arbetar inte med traumabehandling och kan inte ordna boenden eller liknande. För sådant finns andra organisationer. POSOM är ett komplement till övriga insatser.

Det är ett fåtal personer som kan aktivera POSOM. Räddningstjänsten. Kommundirek-

Malin Rasmussen.

FOTO: JÄRFÄLLA KOMMUN

” Det är vid extraordinära händelser utanför ordinarie arbetstid som POSOM kan aktiveras.

tören. Socialdirektören. Säkerhetschefen. Det är räddningstjänsten och situationen på platsen som avgör om en aktivering krävs. Om det är så börjar en styrgrupp arbeta under ledning av Malin Rasmussen. Arbetsgruppen består av representanter från olika förvaltningar.

ARBETET MED POSOM-UPPDRAG bygger på frivillighet. Organisationen anordnar utbildningar med mera för att hålla kompetensen på hög nivå.

– De flesta som arbetar med POSOM är kommunanställda, berättar Malin. Men även personer från andra organisationer är välkomna att delta. Det finns en bredd. De flesta är vana att arbeta med människor i sina ordinarie jobb.

– Det som behövs vid en krissituation är medmänsklighet. Det är våra medarbetare bra på att ge.

PER AXEL NORDFELDT

Stickcafé

Söndagarna 3, 17/9, 1,15, 29/10 kl 12.30–15.30 i Prästgården vid Järfälla kyrka eller via Zoom

Få hjälp med din stickning - eller kom igång med något nytt! Vi bjuder på garn, stickor finns att låna. Fika till självkostnadspris. Även via Zoom, om du anmäler dig senast torsdag innan till jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se

Jeansplagg, ja tack!

TACK FÖR ALLA gamla jeans och andra textilier som skänkts till församlingens kommande arbetsträningsprojekt. Insamlingen fortsätter!

Lämna dina avlagda jeansplagg, skjortor och linnedukar i det uppmärskade karet i entrén i Maria kyrka.

Frågor? Hör av dig till Anna Johansson Blomberg på 08-580 218 87 / anna.johanssonblomberg@svenskakyrkan.se

OBS!
Ny dag och tid!
Fredagar
kl 11–12

Tekniktimmen

KÄNNS DET KRÄNGLIGARE än nödvändigt? Kom på Tekniktimmen i Maria kyrka på fredagar kl 11–12, så tittar vi på det tillsammans.

Betala räkningar, boka tågbiljetter, hitta restauranger... Mobiltelefoner, läsplattor och datorer kan förenkla vardagen på många sätt. Varför blir det då så väldigt krångligt ibland? Det kan hjälpa att gå igenom det i lugn och ro med någon som är lite mera van!

Marianne Hutter utanför sitt hus på Relävägen.
– Jag har bra grannar från alla möjliga delar av världen.

73 år på samma adress

22 år gammal kom Marianne Hutter från Österrike till Sverige. Bolinders sökte arbetskraft och hämtade den från olika håll i Europa. Fästman, svärföräldrar och bröder följde med. Idag är hon 97 år. Henne livshistoria berättar mycket. Hur var det i Europa efter andra världskriget? Hur byggdes Sverige upp under rekordåren? Hur är det att skapa sig ett nytt liv i ett okänt land?

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: HARRY SILVER

73 ÅR. MARIANNE HUTTER SER själv lite förvånad ut när hon säger det.

– Jag har bott i det här huset i 73 år.

Vi sitter i det gröna huset vid Relävägen i det som kallas Bolinderbyn i Kallhäll. Marianne Hutter fyllde 97 år i april och vi ses för att samtala om livets vindlande oförutsägbarhet.

Hon föddes som Marianne Putsehögl 1926 i Tjeckoslovakien. Familjen drev ett jordbruk. Några år in på 1940-talet blev hotet från den annalkande ryska armén allt mer påtagligt.

– Jag var så rädd att mina föräldrar blev oroliga att jag skulle bli sjuk, berättar Marianne.

Föräldrarna beslutade att skicka Marianne till Linz i Österrike, där man kände en familj. Hon började bygga upp ett nytt liv.

– Jag arbetade bland annat som barnflicka och en period i storkök, fortsätter Marianne.

Där träffade hon Johan Hutter, en flygplans-tekniker utbildad vid Messerschmittfabriken i Augsburg. De förlovade sig. En dag spreds nyheten att Socialdemokratiska föreningen i Sverige skulle komma för att värva arbetare till svenska industrier. Många såg chansen till ett nytt liv och anmälde sig. Johan följde också med, han tänkte att hans erfarenheter som tekniker kunde komma till användning på något sätt.

Det var en ganska stor grupp tyskspråkiga familjer från olika delar av Österrike och Tyskland som i februari 1948 kom till Landskrona. Därifrån skulle de resa vidare till anställning vid olika industrier i Sverige. Marianne kom med

Johan och hans föräldrar. De och ytterligare ett trettiotal familjer engagerades av Bolinders i Kallhäll.

Men det blev inte riktigt som Marianne tänkt sig. På Centralen i Stockholm mötte en uniformerad man. Han ropade ut hennes namn. Lite orolig anmälde hon sig. Var det polisen som sökte henne? Men mannens uniform var en chaufförsuniform. Han arbetade åt direktör Birger Dahlerus, VD på Bolinders. Fru Dahlerus, som själv kom från Tyskland, behövde en ny barnflicka och Marianne var den utvalda.

Marianne började gråta. Hon ville inte skiljas från sin nyblivna fästman. Chauffören tröstade henne, allt skulle bli bra. Han satte henne i direktörens Cadillac och körde till Dahlerus gigantiska villa i Djursholm.

” En del familjer flyttade tillbaka till Tyskland efter några år, men många stannade kvar.

Jag har aldrig velat flytta tillbaka, även om jag ofta besökt Österrike.

– Fru Dahlerus var en väldigt fin person, berättar Marianne. Hon tog emot mig mycket väl. Arbetet var lätt. Familjen hade två döttrar, Isabell och Ninna, 8 respektive 10 år.

– Jag fick också hjälpa till med servering när det var fest. Och vilka fester de hade!

TROTS ATT HON TRIVDES hos familjen Dahlerus var Marianne ändå olycklig över att inte vara med Johan. Detta såg fru Dahlerus och efter ett halvår bestämde hon sig för att låta Marianne flytta till Johan i Kallhäll.

– Jag tog ett varmt farväl av familjen Dahlerus, berättar Marianne. Tyvärr förlorade vi kontakten efter det.

– Men efter 70 år ville jag visa min son huset och letade upp det. Den nye ägaren släppte in oss och tyckte att det var intressant att höra mig berätta om familjen Dahlerus.

Marianne flyttade in i radhuset i Kallhäll. Det var ett område som Bolinders byggt för sina anställda. Här bodde de med lite bättre lön. Det fanns en nedre Bolinderby också, med enklare huslängor.

– Bolinders stod för en del av möblemang- et, fortsätter Marianne. Nu var det inte så mycket möbler som fick plats förutom sängar och ett matbord. På den övre våningen bodde mina svärföräldrar. Johan flyttade in hos dem. På nedervåningen bodde jag och i ett annat rum min svåger och hans familj. Huset är drygt 80 kvadrat, så det var lite trångt. Även mina bröder

Karl och Otto bodde här en period.
– Det fungerade bra. Alla hjälptes åt. När mina bröder flyttade efter sju år byggde de ett hus. Där flyttade mina föräldrar in. De var pensionärer då.

– Flera tyskspråkiga familjer hade kommit till det här området. Vi firade tyska högtider och fester tillsammans. Det var en fin gemenskap.

– Svenska språket lärde vi oss genom att läsa tidningar.

– En del familjer flyttade tillbaka till Tyskland efter några år, men många stannade kvar. Jag har aldrig velat flytta tillbaka, även om jag ofta besökt Österrike.

Den 2 oktober 1948 gifte sig Marianne med sin Johan. Knappt ett år senare föddes sonen Ernst och Marianne var föräldraledig några år.

Därefter återvände hon till Bolinders och sitt arbete på kontoret. En period skötte hon också företagets restaurang.

Trädgården är viktig för Marianne Hutter.

– Det var bra. Det blev alltid mat över som jag kunde ta hem.

– Bolinders var en mycket bra arbetsgivare.

SVÄRFÖRÄLDRAR, SVÅGER OCH bröder flyttade successivt till andra boenden. Marianne, Johan och Ernst fick hela huset för sig själva.

Johan arbetade på flera olika avdelningar på Bolinders. Efter pensionen blev han sjuk och

vårdades i hemmet av Marianne under ett antal år.

– Det var tungt. Han var en stor man. Så småningom hjälpte hemtjänsten till att vårda honom.

Efter några års sjukdom dog Johan 1990.

– Jag trodde det skulle bli väldigt ensamt. Inte bara Johan utan många andra jag kände hade gått bort.

– Men jag får nya vänner hela tiden, jag har lätt för det. Vi träffas när jag är ute och promenerar och börjar prata. Många bryr sig om mig. Jag har bra grannar också, från alla möjliga delar av världen.

– Jag kom hit från utlandet och blev väl bemött. Det vill jag återgälda.

– Jag har varit med om väldigt mycket här. Bolinders finns inte längre och Bolinderbyn är idag ett vanligt bostadsområde. Området har förändrats väldigt mycket, det har byggts mycket nytt. Men jag trivs. Det är bra här.

– Min son och mina barnbarn hjälper mig med städning och andra tyngre saker. För övrigt klarar jag mig själv.

Marianne ser sig om i rummet där vi sitter. Bokhyllor. Tavlor på väggarna. Prydnadsaker. Foton av barnbarn och vänner. Hon bläddrar i en pärm med klipp om det som genom åren skrivits om familjen och andra intressanta artiklar i Bolinderbladet.

Marianne visar ett foto.

– Det här är Anna Lappat. Hon hade också kommit från Tyskland. När jag arbetade hos Dahlerus besökte jag Johan på helgerna. Då passerade jag Annas hus. Hon blev intresserad och undrade vem jag var som kom varje helg. Anna blev min bästa vän.

– Senare blev Anna gudmor åt mitt yngsta barnbarn. Han ärvde hennes lägenhet i Jakobsberg. För en tid sedan var jag på kyrkogården och såg att hennes grav inte sköttes bra. De efterlevande vill inte betala för gravskötsel.

– Det gjorde mig ledsen. Det är skamligt.

Hon visar fler föremål. Beskriver deras historia. Berättar om personerna på bilderna.

– Jag kommer ihåg allt, varifrån saker kommer och av vem jag fått dem. Varenda sak. Det är ett sätt att hålla kontakt med det förflutna.

– Minnet har jag inga problem med.

” – Jag får nya vänner hela tiden, jag har lätt för det. Vi träffas när jag är ute och promenerar och börjar prata.

Många minnen i Marianne Hutters vardagsrum.

– Jag kommer ihåg allt, varifrån saker kommer och av vem jag fått dem.

Händelser i Järfälla

Monica Boye-Möller, hembygdsföreningens ordförande, kommer i varje nummer berätta något om Järfälla – dåtid, nutid och framtid.

Handelsträdgårdar och trädgårdsmästerier

DET HAR VÄL INTE UNDGÅTT någon att intresset för odling och självhushåll ökat på senare tid. I Järfälla fanns fram till mitten av 1900-talet gott om trädgårdsmästerier och handelsträdgårdar som producerade grönsaker och blommor, som såldes i Stockholms hallar och torghandel. Skälby är känt för sina många trädgårdsbruk. Flera av trädgårdsmästarna som slog sig ner i Skälby, avverkade skog och började odla, kom från Hässelby. Där blomstrade trädgårdsnäringen redan i slutet av 1890-talet. Om detta har journalisten Berndt Sehlstedt skrivit boken *Mäster och trädgårdskvinnorna*. Det fanns flera anledningar till att så många handelsträdgårdar anlades i Hässelby och Skälby. Lövsta sopstation samt utsläppen från de hästdrivna spårvagnarna är ett par av förklaringarna, men också järnvägen till Lövsta som kunde frakta varorna till Stockholms marknader.

ÅR 1956 FANNS DET 56 trädgårdsmästerier i Skälby. Den stora avvecklingen av dem skedde under 1960-talet. Orsaker var både att trädgårdsnäringen är slitsam, och att Stockholms befolkningsutveckling ledde till lönsam försäljning av marken till bostadsbebyggelse. Idag finns stora områden med radhus och vil-

lor på gammal handelsträdgårdsmark. Fortätningen sker fortfarande. Nu pågår byggnation i snabb fart i Ormbacka, ett av de stora områdena för trädgårdsmästerierna. Idag finns en handelsträdgård kvar i Skälby. Det är Skallebergs i Ormbacka.

En av flera positiva effekter av etableringen av trädgårdsmästerier i Skälby var att röjnings- och grävningsarbetet ledde till att föremål från Skälbys förhistoria såg dagens ljus, bl.a. yxor från stenåldern.

MONICA BOYE-MÖLLER

Handelsträdgård och nybyggnation sida vid sida i Ormbacka.

FOTOGRAF: TOMAS BORNSTAF

Kidz' Voice

Ren sångglädje, för full hals!
Barnkör för 5–7-åringar.

KIDZ' VOICE ÄR ETT FORUM för musikalisk glädje och samvaro! Ett sammanhang för grundläggande utforskande och lärande inom musik och körsång för barn i åldern fem till sju år.

Sånger blandas med rörelselekar, enkel sångteknik och musikaliskt uttryck i syfte att uppleva och entusiasmera. Repertoaren omfattar såväl populärmusik som visor från det svenska musikerket.

Dag och tid

Tre söndagar i månaden kl 16.15–17

Terminsstart 20 augusti

Plats Prästgården i Järfälla kyrka

Anmälan kidzvoice1@gmail.com

Vill du veta mer - eller anmäla ditt barn nu genast? Hör av dig till kidzvoice1@gmail.com!

Fri frisör

FRISÖR FRÅN Salong Brunetten: Blondinen i Bandhagen kommer och hjälper dig som oftast behöver pengarna till annat med klippning och föning.

Tyvärr har vi inte möjlighet att erbjuda hårtvätt, därför är det viktigt att du tvättat håret samma dag.

Välkommen att bli fin i håret igen!

Ansökan och anmälan till
Anna Johansson Blomberg
08-580 218 87.

Behöver du prata med någon som kan juridik?

DET KAN DU FÅ GÖRA I MARIA KYRKA!

Nathalie S. Lundqvist, biträdande jurist på Juristhuset, erbjuder kostnadsfri konsultation. Specialiteter: familjerätt, fordran, brottmål, migrationsrätt, socialrätt och försäkrings- ärenden.

Boka din tid direkt hos Nathalie på nathalie.lundqvist@svenskakyrkan.se
Tel: 580 218 95 sms: 070-520 29 51

Sjung med i Järfälla kyrkokör

UPPLEV GLÄDJEN och gemenskapen i att sjunga i kör! Järfälla kyrkokör söker dig som både vill trivas och utvecklas i musiken.

Övning på onsdagar kl 18–19.30 i Järfälla kyrkas församlingshem, Barkarby.

Lär känna kyrkomusiken, öva på att sjunga i stämmor, och sjung på gudstjänster i vår vackra medeltidskyrka. Något för dig? Välkommen till gemenskapen i Järfälla kyrkokör!

Hör av dig till vår körledare Johan Lindberg, johan.lindberg@svenskakyrkan.se

Diakoniarbete för förändring

Mary är en metod för arbetsträning som utvecklats till en modell för diakonalt arbete. För några år sedan började Järfälla församling att arbeta enligt konceptet. Sedan dess har utvecklingen fortsatt - församlingen har skapat sociala företag och är nu en S:t Mary-församling.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT

SEDAN ETT PAR ÅR arbetar Järfälla församling enligt Mary-metoden. Nu har man också blivit en S:t Mary-församling. Den som har uppdraget att implementera Mary-metoden är projektledare Christer Käck. I samarbete med arbetsledare Anna Johansson Blomberg utvecklas församlingen i sitt nya diakonala arbetssätt.

Mary-metoden är ett koncept som startade i Lindesberg för ett tiotal år sedan. Det har utvecklats till en modell för diakonalt arbete och spritt sig över landet. Modellen används i flera församlingar och pastorat. Förkortningen MARY är skapat utifrån orden Meningsfullhet, Arbetsgemenskap, Rehabilitering och Yrkes stolthet. Mary är en bemötandemetod och en modell för att stödja människor att ta steg mot arbetsmarknaden.

- En församling kan arbeta på två sätt med Mary, berättar Anna.

- Ett sätt är att använda Mary-metoden vid arbetsträning, praktik och så vidare. Då är man en Mary-församling. Det går också att ta ytterligare ett steg som vi gjort i Järfälla. Det innebär att bygga upp ett arbetsintegrerat socialt företag, i vårt fall en syverkstad. Verkstaden ska sy upp och sälja framtagna S:t Mary-produkter. Efter att produkterna, arbetsmetoden och miljöaspekterna är godkända, får man en licens från Lindesberg. Detta behövs för att man sedan skall få kalla sig en S:t Mary-församling.

- Det finns många regler för ett sådant företagande, flikar Christer in. Det ska utöver ovan nämnda också syfta till hållbarhet och cirkulär ekonomi. Till exempel ska man återanvända tyger och annat material, vilket vi gör.

- För att lyckas med ett sådant här stort projekt, behöver det vara väl förankrat hos kyrkoråd, kyrkoherde och ledningsgrupp, fortsätter Christer.

- Det är också viktigt att skapa förutsättningar för medarbetarna genom möjlighet till utbildning, tid i tjänsterna för Mary-arbetet samt struktur och uppföljning.

- Rent praktiskt i mottagandet av praktikanter utgår vi hela tiden från församlingens befintliga arbete, betonar Christer. Det vill säga, alla vi tar emot går in i församlingens ordinarie

” Det fantastiska är att Mary möjliggör för oss att utrusta människor med egenmakt.

FOTO: JENS ALEXANDERSSON

Askgravpåsar sydda i syateljén i Maria kyrka.

arbete för att ge mening och yrkes stolthet.

Han beskriver processen:

- Församlingen är länk i en kedja. När vi får in en ansökan om att ta oss an en praktikant bildar vi en grupp på fyra personer. Det är jag, en handledare, den som är anordnare - det kan vara arbetsförmedlingen, socialtjänsten, arbetsmarknadsenheten, samordningsförbundet - och förstås praktikanten.

- Tillsammans kommer vi fram till vad prak-

tikanten behöver för sitt nästa steg mot arbetsmarknaden. Kan vi säkerställa en stegförflyttning för praktikanten och att vi har en plats och handledare ledig står vi till förfogande.

- När man arbetar med Mary-metoden inom en församling suddas många gränser ut. Oavsett profession är alla handledare och arbetar mot samma mål: att stödja människor som av olika anledning står långt ifrån arbetsmarknaden.

- En stor diakonal uppgift är att stödja människor att återfå sin egenmakt. I det arbetet vill Järfälla församling vara en aktör bland många i kommunen.

DE FLESTA HANDELDARNA är också verksamhetsansvariga. De har en översikt och vet vilka praktikplatser som finns tillgängliga. Några av handledarna har även entreprenörsutbildning och kan skapa arbetsintegrerat socialt företagande. Ett exempel på det är den nämnda syateljén i Maria kyrka.

Många av praktikanterna gör sin praktik antingen i Café Maria eller i syverkstan S:t Mary. I verkstan sys det både S:t Mary-produkter som jeansväskor men också egna produkter. En sådan är askgravpås som görs av resttyg i linne och lyocell.

- Lyocell är träbaserat och därmed mycket miljövänligt, berättar Anna. Askgravpåsarna säljs sedan till olika kyrkogårdar.

En vision är att omvandla syverkstan till ett arbetsintegrerat socialt företag där personalen äger och driver verksamheten.

- Mary-metoden är något av det största som hänt diakonin på väldigt många år, säger Christer med eftertryck. Här har vi en forskningsbaserad kvalitativ metod som går att implementera i alla församlingar. En metod som verkligen fungerar på individnivå.

- Det fantastiska är att Mary möjliggör för oss att utrusta människor med egenmakt, framhåller Anna. Då kan de av egen kraft göra en stegförflyttning för att närma sig arbetsmarknaden.

- Det är en otrolig gåva att få vara med i arbetet med Mary-metoden.

Samtalsgrupp om självskadebeteende och anhörigskap

Anhörigcirkel om att vara anhörig till en person drabbad av självskadebeteende.

VÄLKOMMEN TILL EN ANHÖRIGCIRKEL om att vara anhörig till en person drabbad av självskadebeteende. Gruppen syftar till att du ska få lära dig mer om självskadebeteende och hur du kan ta hand om dig själv som anhörig, och dela erfarenheter med andra i liknande situation. Förhoppningsvis kan träffarna ge motivation och idéer för att konstruktivt hantera en stressande livssituation.

Träffarna använder den ideella föreningen SHEDOs studiematerial "Ibland finns det inga enkla svar", som kommer att delas ut vid första tillfället.

Gruppen träffas varannan måndag kl 18.30 (fika från 18). Träffen 2 oktober är en föreläsning med Paula Tilli om att leva med autism, som börjar kl 18.

Datum: Måndagarna 18 september, 2 oktober (föreläsning kl 18), 16 och 30 oktober, 13, 27 november och 11 december.

Tid: 18.30-20.30 (2 oktober kl 18). Fika från 18.

Plats: S:t Lukas kyrka, Svarvargränd 1, Kallhäll

Anmälan till Maria Jonsson

maria.jonsson@svenskakyrkan.se

Ett samarbete mellan Järfälla kommun och Svenska kyrkan

Välkommen till sorgegrupp

FÖR DIG SOM MIST DIN MAKE ELLER MAKA under året som gått erbjuder Järfälla församling samtalsgrupper om sorg.

I en sorgegrupp får du träffa och dela erfarenheter med andra i liknande situation. För många är det ett bra sätt att bearbeta sin sorg. Gruppen leds av en präst eller diakon och träffas sju gånger.

I höst startar grupper i Maria kyrka

varannan onsdag kl 13-14.30 med start 13 september

S:t Lukas kyrka

varannan onsdag kl 10.30-12 med start 13 september

Viksjo kyrka

varannan torsdag kl 13-14.30 med start 14 september

Info och anmälan

Anna Johansson Blomberg, präst

08-580 218 87

anna.johanssonblomberg@svenskakyrkan.se

Kulturkvällar i Viksjö
En onsdag i månaden kl 19 i Viksjö kyrka

TA DEL AV KULTUR från hela världen! Här får vi en möjlighet att mötas och ta del av kultur från hela världen. Ingen föranmälan, ingen kostnad. Vi bjuder på kaffe, te och alkoholfritt bubbel. Föreläsningen tar cirka 45 minuter.

27 september
Sjärens stad – om Rom i den europeiska litteraturen

Anders Cullhed berättar om Rom, sjärens stad, i den europeiska litteraturen.

11 oktober
Ja visst gör det ont – om Karin Boye
Ja visst gör det ont, Ing-Marie Eriksson berättar om Karin Boye och hennes liv.

Att uppleva världen annorlunda – vill du veta hur det är?

VÄLKOMMEN PÅ EN FÖRELÄSNING med Paula Tilli, som föreläser om hur det är att leva med autism ur ett inifrånsperspektiv.

Paula har fått diagnoserna Aspergers syndrom och ADD i vuxen ålder och har gått den två-åriga informatörsutbildningen om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar på Ågesta Folkhögskola.

Många som lever med autism blir ofta missförstådda av omgivningen eftersom de fungerar på ett annorlunda sätt. Eftersom Paula talar utifrån egna erfarenheter och ofta har upplevt situationerna på ett annat sätt än omgivningen, blir hennes föreläsningar annorlunda jämfört med när t ex läkare föreläser om autism.

Tid: Måndag den 2 oktober kl 18-20

Fika serveras från 17.30.

Plats: S:t Lukas kyrka, Svarvargränd 1, Kallhäll

Anmälan: till malin.karlsson@jarfalla.se

Föreläsningen är kostnadsfri och sker i samarbete mellan Järfälla kommun, Svenska kyrkan och Attention.

...hänt
sen
sist

Henrik Rydberg och Krister Kappel i samtal.

Trubaduren Stefan Jämtbäck stod för musik-
underhållningen. Silvana Hanna skötte ut-
lottningen av produkter.

Demonstration av transportbilar för kistor.

Alkoholfritt bubbel förgyllde eftermiddagen.

Kommunalrådet Aphram Melki höll tal. Krister
Kappel i förgrunden.

Uppdukade läckerheter från församlingens cateringföretag. Deltagarna lät sig väl smaka och lyssnade
intresserat på talarna.

De första tio åren

Det har nu gått ett decennium sedan Järfälla församling startade verksamheter i aktiebolagsform. Det har varit ett långsiktigt och framgångsrikt arbete.

Det var tydligt när jubileet nyligen firades utanför prästgården.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: DAVID LAGERLÖF

EN DAG I SLUTET AV MAJ tog försommaren en sväng förbi Järfälla. Efter en lång kylig period blev det en solig eftermiddag med ljumma vindar. På gårdsplanen framför Järfälla prästgård hade läckra snittar och alkoholfritt bubbel dukats upp vackert. Anledning var att församlingens bolag firade tioårsjubileum. Ett större sällskap hade samlats för evenemanget – representanter för församlingen, bolagen, kommunens politiker, partners med flera.

– Egentligen var det jubileum förra året, men då vågade vi inte planera in jubileet på grund av pandemin. Så det blir nu i stället, säger kyrkoherde Krister Kappel, värd för tillställningen. Det var 2012 som Järfälla församling startade verksamheter i aktiebolagsform, Järfälla församlings Förvaltnings AB. Huvudbolaget äger dotterbolagen Kyrkans begravningsbyrå, Kyrkans catering och Jakobsbergs kontorshotell.

Egentligen började tankarna på bolag ta form redan 2005. Krister Kappel hörde då talas om en församling i Fagersta som startat en begravningsbyrå. Han tog kontakt med Henrik Rydberg där och ett mångårigt samarbete inleddes.

– Jag blev glad för att en så stor församling som Järfälla var intresserad av det vi gjorde, säger Henrik Rydberg. Det är oftast mindre för-

samlingar som ser poängen med att bolagisera verksamheten och starta begravningsbyrå.

– Det har varit ett stort kyrkopolitiskt motstånd mot att göra bolag av församlingsverksamheter. Krister och jag har haft mängder av möten med kyrkopolitiker och även skrivit en hel del debattartiklar genom åren.

I ETT VÄLKOMNANDE ANFÖRANDE sammanfattade Krister Kappel turerna i korthet. Mycket tid ägnades åt att förankra idéerna hos förtroendevalda och medarbetare. 2010 lades de fyra församlingarna i Järfälla samman till Järfälla församling (så hade det tidigare varit under åren 1939-1991).

En framtidsutredning genomfördes. Där slogs det fast att Järfälla församling skulle bedri-

” *Det viktigaste är att bolagen skapar arbetstillfällen.*

Tack vare deras verksamhet har församlingen kunnat behålla personal som vi annars inte haft råd att ha kvar.

va näringsverksamhet. 2011 fattade kyrkofullmäktige det formella beslutet. Förvaltningsbolaget fick 2012 ett lån på 2,3 miljoner från kyrkofullmäktige för att kunna starta verksamheten. Det lånet är nu återbetalt. Alla bolagen driver sin verksamhet på marknadsmässiga villkor och har idag god likviditet.

– Allt överskott går till församlingen. Men det viktigaste med den här verksamheten är inte att bolagen skapar intäkter till församlingen, betonar Krister Kappel. Det finns service som är mycket viktig för alla som bor i Järfälla men som inte kan bekostas av kyrkoavgiften eller begravningsavgiften. Den servicen kan vi ge genom våra företag.

– Men det viktigaste är att bolagen skapar arbetstillfällen. Tack vare deras verksamhet har församlingen kunnat behålla personal som vi annars inte haft råd att ha kvar.

JÄRFÄLLA FÖRSAMLING HAR många samarbeten med Järfälla kommun. Kommunalrådet Aphram Melki (C) betonade det goda samarbetet kring företagen. Han framhöll också kyrkans kulturella roll:

– Kyrkan har varit en bärare av svensk kultur under mer än 800 år. Det gör församlingen till

en väldigt viktig del i arbetet med integration av nyanlända.

Det goda samarbetet mellan församlingens bolag och kommunen bekräftades av Ylva Bjelle, nyttillträtt kommunalråd för KD.

– Vi har många samarbeten idag och jag vill gärna vara med och utveckla detta ytterligare, säger Ylva, som kikar fram bakom en mäktig korg med livsmedel och godsaker hon just vunnit i utlottningen.

2019 skrev Tusen möjligheter om församlingens bolag (Tusen möjligheter nummer 4 2019). Hur har verksamheterna utvecklats sedan dess?

– Begravningsbyråns verksamhet har vuxit betydligt på senare år, säger Annika Högberg, VD på begravningsbyrån. Hela processen går också mycket snabbare idag.

– Tidigare saknade vi möjligheten att servera varm mat, berättar Marita Aronsson, VD för cateringverksamheten. Det har vi löst genom ett samarbete med Frances Catering. Så nu kan vi svara mot alla önskemål för minnesstunder etc.

– I stort sett allt är uthyrat, meddelar Silvana Hanna, VD för kontorshotellet. Vi skulle vilja utveckla verksamheten och skapa platser för

coworking och införa möjligheter till korttidsuthyrning under några timmar. Det arbetar vi på att lösa.

STÄMNINGEN ÄR HÖG. Många tar chansen att umgås och lära sig mer om företagets verksamheter. Ingmar Andersson demonstrerar de bilar han använder för transport av kistor:

– Den här kan ta en eller två kistor, i den stora får vi plats med fyra stycken.

Torbjörn Axelsson beskriver sitt arbete som representant vid begravningsbyråer.

– Det är ett viktigt arbete. Jag finns till hands för att ge information och svara på alla typer av frågor och funderingar.

Trubaduren Stefan Jämtbäck står för musiken.

– Jag brukar ha ungefär ett uppdrag i veckan vid begravningsbyråer här i Järfälla, berättar han. Men en sådan här dag är repertoaren förstås lite annorlunda.

De första tio åren är en stor framgång för församlingens bolag. Allt tyder på att det kommer att fortsätta så.

Hela tidningen
Tusen möjligheter
är så fin – kul att få
den i brevlådan.
Tack!

LÄSARE

Bokbinderi- utrustning har kommit till användning!

BOKPRESSEN SOM SÖKTE nytt hem i sommarnumret har fått ett nytt hem i Jakobsberg. Efter slipning och omlackering togs den i bruk. Första boken den användes till var Maria kyrkas evangeliebok som behövde ny rygg.

Nostalgimiddag

Lever du själv? Längtar du efter
middagssällskap? Gillar du
hemlagad husmanskost?

Välkommen på nostalgimiddag
lördag 23 september kl 16–18.30
i Prästgården vid Järfälla kyrka!
Ingen kostnad.

Anmälan senast 12 september till
omar.ud-din@svenskakyrkan.se
08-580 219 08

Hjärteprojekt

Genom projektet Walk4Life vill Hjärtebarnsfonden kombinera fysisk aktivitet med engagemang och bidrag till forskning. I ursprungsversionen vandrar man pilgrimsleder till Santiago de Compostela. Nytt för i år är en digital variant, där motsvarande sträckor tillryggslägs i Sverige.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: PRIVAT

MED WALK4LIFE KAN MAN gå långt. Den fysiska vägen är någon av pilgrimslederna till Santiago de Compostela. Den viktigare vägen leder rakt in i ett barnhjärta.

– Varje år föds ungefär 2 000 barn med något fel på sitt hjärta, berättar Billy Ydefjäll, insamlingschef på Hjärtebarnsfonden. Det kan vara mindre fel som läker ut av sig själva men också livshotande skador som kräver omedelbar operation.

Några fall känner vi till från sportens värld. Fotbollsmålvakten Tomas Ravelli. Ishockeystjärnan Henrik Lundqvist. Den danske fot-

bollspelaren Christian Eriksen som mitt under en match föll ihop och en kort tid var kliniskt död innan läkarna lyckades få honom tillbaka.

– Idag lever mer än 70 000 personer i Sverige med fött hjärtfel, omkring 20 000 är under 18 år.

Walk4Life är ett projekt som drivs av Hjärtebarnsfonden. Den startade 1975, har ett tiotal lokala avdelningar, ett par rikstäckande avdelningar och kring 6 000 aktiva medlemmar. Billy Ydefjälls väg till att arbeta med fonden gick via barncancer.

– Jag kommer från näringslivet och har arbetat med försäljning och marknadsfrågor inom olika branscher. 1994 diagnosticerades Linn, min ett och ett halvt år gamla dotter, med cancer. Våldigt mycket vändes uppochner för mig genom det.

Linn blev friskförklarad. Men cancer återkom och hon avled 2006. Billy kände att han inte längre kunde arbeta på samma sätt som tidigare. Han kontaktade Barncancerfonden och talade om för dem att de måste anställa honom.

– Jag lovade att dra in 10 miljoner och skaffa 10 000 nya givare. Men det blev inte alls så.

Billy ler ett klurigt leende och gör en effekt-paus.

– Det blev 114 miljoner och 128 000 nya givare.

BILLY KÄNDE ATT HAN nu var frisk från dotterns barncancer. Men barnhjärnan visste han inte så mycket om och bestämde sig för att arbeta med Hjärtebarnsfonden.

– Vi har gjort om fonden från en vanlig medlemsorganisation till en insamlande medlemsorganisation.

Det var där Walk4Life började. 2022 organiserade man vandringar längs ett par av pilgrimslederna till Santiago de Compostela i Spanien. Man valde ut Camino Portugués, Camino Inglés och Camino Francés (huvudled och sedan 1998 på UNESCOs lista över världsarv). I år bär det av igen.

– Runt om i landet startar lokala Walk4Life-team. Varje team har som mål att samla in minst en kvarts miljon till Hjärtebarnsfonden, fortsätter Billy.

– Vi gör vandringen i september och avslutar 29 september på Internationella hjärtdagen.

Men det kostar att pilgrimsvandras. Bortsett från avgifter och annat tillkommer resa och uppehälle. Därför testas man i år med ett parallellt evenemang, Walk4Life Sverige. Projektet genomförs i samarbete med företaget Tappa, som utvecklat en app för stegräkning. Tanken är att deltagarna går samma sträckor som pilgrimslederna men på valfri plats i Sverige. Denna vandring äger rum under samma period som Spanien-vandringen.

GRUNDIDÉN ÄR ATT ERBJUDA ett enkelt och roligt koncept och stimulera till mer fysisk aktivitet på arbetsplatsen. Alla ska kunna delta, oavsett fysisk form, kön eller ålder.

– Vi tror på idén att all aktivitet är bra och att samarbete är nyckeln till att lyckas. Vi sätter motiverande mål och stöttar under hela perioden.

– Tillsammans sätter teamen fokus på en aktiv vardag på ett roligt, enkelt och motiverande sätt. Målet är att hålla ett stegsnitt på 10 000 steg över hela september. Under 29 dagar registreras all aktivitet och man "går" virtuellt den franska pilgrimsleden från St. Jean Pied de Port – Santiago de Compostela.

– Sverigeprojektet kan genomföras av exempelvis ett företag som ett friskvårdsevenemang för de anställda, fortsätter Billy. Målet är fortfarande att samla in pengar till fonden.

INSAMLADE MEDEL går till medicinsk forskning och opinionsbildning kring medfödda hjärtfel. Även informationsläger för drabbade barn och deras familjer är en viktig del av verksamheten.

– Ett medfött hjärtfel kan yttra sig på många olika sätt, berättar Billy Ydefjäll. Ofta ger det en sämre syreupptagningsförmåga, barnet orkar inte vara med kompisarna så mycket. Det kan skapa ett utanförskap.

– Det utanförskapet vill vi bryta.

Läs mer på walk4life.se

Pilgrimsvandrare på väg.

Efter avslutad pilgrimsvandring 2022. Deltagare i samtliga grupper från Walk4Life framför katedralen.

Skylt visar att målet är uppnått.

Utlotning av en smartwatch och en aktivitetsmätare

Församlingens kyrkoherde Krister Kappel samlar på bruksklockor av olika märken och modeller. Nu har du chans att vinna en aktivitetsmätare och en smartklocka från hans samling.

Vill du vinna en smartwatch?

Maila till jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast 25 september. Skriv smartwatch i ämnesraden och **glöm inte att uppge ditt namn och adress.**

Vill du vinna en aktivitetsmätaren Vivosmart5?

Maila till jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast 25 september. Skriv aktivitetsmätare i ämnesraden och **glöm inte att uppge ditt namn och adress.**

Beställ
vårt goda
Järfälla
kyrkbröd!

Avhämtas efter överenskommelse i Café Maria, Maria kyrka.

BESTÄLL DITT BRÖD

08-580 218 22
jarfalla.cafemaria@svenskakyrkan.se

Höstens högtider med Göran Larsson

Start måndag 9/10 kl 13–14.30
Viksjö kyrka

UNDER KYRKOÅRET INFALLER inga stora högtider på hösten. Men ser vi på det bibliska högtidsåret är hösten faktiskt den årstid som har flest högtidsdagar! Eftersom de högtiderna är äldst och firades av Jesus själv, är de också av stort intresse för kristna som vill tränga djupare in i Nya testamentets värld.

I EN SERIE PÅ FEM TILLFÄLLEN kommer Göran Larsson att belysa den bibliska grunden till dessa högtider, och ta upp hur de firas av judar än idag. Vi kommer också att läsa texter ur Nya testamentet och tala om hur det kristna kyrkoåret växte fram. Vilka av de bibliska högtiderna blev en del av det kristna kyrkoåret? Varför inte fler? Var med från början!

Frågor till bjorn.skogsberg@svenskakyrkan.se.

Billy Ydefjäll framför katedralen.

” Vi tror på idén att all aktivitet är bra och att samarbete är nyckeln till att lyckas.

Pappornas ohörda röster

När Alexandra Pascalidou talade om sin bok Mammorna kom alltid frågan Var är papporna? Hon kom inte undan projektet. Motvilligt började hon intervjua pappor. Nu har boken kommit. Och frågan är densamma.

DET TOG EMOT. Alexandra Pascalidou drar efter andan.

– Jag har aldrig haft så svårt för att skriva en bok, säger hon med eftertryck.

Journalisten, författaren, tv-producenten med mera Alexandra Pascalidou har en alldeles egen röst i den svenska samhällsdiskussionen. Uppväxten i Rinkeby har vässat fram en street-smart pondus som är unik. Det finns ingen tvekan om att hon verkligen vet vad hon talar om beträffande utanförskapsområden, gängvåld, rasism med mera.

Efter flera böcker fick hon ett stort genomslag med boken Mammorna (2018, nyutgåva 2020) och tv-serien Mammorna i våldets skugga (2022). Nu ses vi för att tala om hennes senaste bok, Var är papporna?.

– Det var den stående frågan när jag diskuterade min bok Mammorna, fortsätter Alexandra. Till slut bestämde jag mig för att skriva boken om papporna.

– Men jag gjorde det motvilligt. Måste jag som feminist verkligen bidra till att män ännu en gång skulle få breda ut sig? Men det allra svåraste var ändå min egen historia.

– Det är så oerhört personligt för mig. Jag växte upp utan min pappa. Vi träffades sporadiskt. Han var en fantastisk person men också frånvarande och ibland våldsamt.

– När jag var liten skämdes jag över att inte ha kontakt med min pappa. Men snart insåg jag att det var ganska vanligt. Jag såg också att det skar genom alla samhällsklasser. Bland rika och fattiga, högstatus, medelklass och lågstatus fanns det frånvarande fäder.

– Det finns en större acceptans för att fäder är frånvarande. Vi borde komma bort från det. Historiskt har det kanske varit så att männen måste vara ute och jaga mammutar och kriga, men så är det inte längre.

– Alla gudar är fäder och de är frånvarande. Det var Maria som såg till att ungen fick frukost och följde med Jesus ända upp på Golgata. Var fanns fadern? Han var där men ändå inte där. Allas vår fader skulle visst lära oss en läxa.

– Ändå visar undersökningar att om frånvarande fäder är en riskfaktor, så är frånvarande mödrar en katastrof.

BOKEN OM PAPPORNA är upplagd på samma sätt som den om mammorna. 30 intervjuer, ett kapitel för var och en.

– Jag ville ha samma struktur på böckerna. I

I sin nya bok undersöker Alexandra Pascalidou var papporna är.

” Utmaningen var att bryta ner deras taggiga tugg. Jag är inte intresserad av jargong, jag vill komma åt det som ligger innanför den, det de har svårt att tala om.

tv-serien förekommer bara mammor som förlorat barn i skjutningar. Så är det inte i boken Mammorna. Där finns alla möjliga öden. Likadant i Var är papporna?. Jag ville ha en bredd. Jag intervjuar invandrare, etniska svenskar, ensamstående pappor, personer med högstatusyrken, personer med låg status. Jag tvingades välja bort många intervjuer för att komponera ett körverk av röster.

Urvalet var ett stort och svårt arbete. När alla intervjuer avslutats hade Alexandra ett material på ungefär en och en halv miljon tecken, nog för att fylla fem-sex normaltjocka volymer.

– Det var tufft att välja bort. Många hade aldrig berättat om det de berättade för mig. Och så fick jag säga till dem att de inte rymdes i boken.

Vissa gemensamma nämnare mellan intervjupersonerna finns i alla fall. Många av männen säger att de aldrig blir lyssnade på. Många relaterar till en svår ekonomisk situation, diskriminering och utsatthet. Många har själva växt upp utan närvarande fäder.

– Utmaningen var att bryta ner deras taggiga tugg. Jag är inte intresserad av jargong, jag vill

komma åt det som ligger innanför den, det de har svårt att tala om.

KANSKE FINNS HOPP om förändring. Flera av de intervjuade männen berättar om hur omvälvande det varit att själva bli fäder. En av dem, Shahab Ahmadian, säger: ”Om jag blev berövad min egen barndom så har jag fått en andra chans med min dotter Nilah. All närhet, trygghet och kärlek som jag ger henne får jag tillbaka. Jag önskar fler pappor kunde förstå att du tillsammans med ditt barn kan läka det sårade barnet inom dig.”

Det är tydligt att det finns ett behov av att diskutera mansrollen. Den första upplagan på 4 000 ex sålde slut på några veckor. Liksom för Mammorna planerar Alexandra att turnera runt med uppläsningar och diskussioner om Var är papporna?.

– Jag arbetar så otroligt mycket och länge med mitt material. Det skulle vara slöseri att stanna vid att bara göra en bok. Jag vill göra teaterpjäs av den här boken också, som jag gjorde av Mammorna. Kanske blir det en tv-serie om papporna också.

Alexandra säger att hon egentligen behöver ta det lugnt efter decennier av slit. Kanske skriva en roman då och då, sälja i hyfsat stora upplagor och njuta lite av livet.

– Men det går ju inte. Verkligheten tar aldrig paus. Mammorna ringer mig fortfarande hela tiden. Jag kan inte vända dem ryggen.

– Och nu ringer papporna också. Jag ser det som min uppgift och plikt att ge dessa ohörda röster en plats i historien.

Vinn boken

Var med i utlottningen av boken *Var är papporna?*

Maila till jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se

senast den 25 september. Skriv *Var är papporna?* i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Katekumenat – Väg till tro

Undrar du ibland vad som är meningen, och vet inte riktigt vad du ska tro? Utforska de stora frågorna tillsammans med andra sökare, varannan torsdag kl 17.30–19 i Maria kyrka.

VAD ÄR MENINGEN MED LIVET, vad ska man tro på, och vad betyder det egentligen att vara kristen? Samtalsgruppen Väg till tro vänder sig till vuxna som vill utforska vad det kan innebära att ha en tro, och dela tankar, frågor och livsberättelser.

I den tidiga kristna kyrkan var ett katekumenat en period av undervisning för vuxna, som förberedelse för dop eller konfirmation. Då likasom nu är det ett sätt att lära känna sig själv, och samtidigt få kunskap om den kristna tron.

Vi träffas varannan vecka under hela året, och avslutar på påsknattsmässan i Järfälla kyrka. Då finns det även möjlighet för den som

vill att låta döpa sig, konfirmera sig eller bekräfta sitt dop.

Praktiskt Ledare

Maria Bjerle, präst och Anna Johansson Blomberg, präst

Tid och datum kl 17.30–19 torsdagar i udda veckor med start 28 september

Plats Maria kyrka

Kostnad Ingen

Info och anmälan

maria.bjerle@svenskakyrkan.se | 08-580 219 05

Fönster mot världen

Söndag 24/9 kl 16-19 i Viksjö kyrka

Ett fönster mot den tidiga kyrkan, från tiden för apostlarna till konciliet i Nicea 325 e Kr. Kl 16 Mässa inspirerad av fornkyrkans historia och texter

Kl 17.15 Måltid i agapes tecken

Kl 18 Föreläsning av Björn Skogsberg:

Kejsarna och kristendomen.

Ingen kostnad, ingen anmälan.

Känner du någon som inte får tidningen?

TUSEN MÖJLIGHETER DELAS UT till alla hushåll i Järfälla sex gånger per år. Känner du någon som inte får tidningen? Anmäl här!

Arbetsträna i Järfälla församling

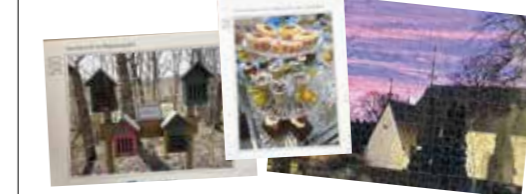
NU FINNS MÖJLIGHET att arbetsträna inom olika yrkesområden i Järfälla församling. En syverkstad är igång, och fler verksamheter under utveckling. Söker du praktik eller arbetsträning?

Kontakta

Christer Käck, christer.kack@svenskakyrkan.se | 08-580 218 94

Vill du vinna ett pussel

Pussel på 500 bitar med bilder från Järfälla. **Maila** jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast den 25 september. Skriv **Pussel** i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Boka in Afternoon Tea!

Onsdag 6 september och 4 oktober kl 12–14.30

i Maria kyrka

Andakt i kyrkan, därefter ett lyxigt och matigt Afternoon Tea.

Glöm inte att boka bord på jarfalla.cafemaria@svenskakyrkan.se

Boka bord på jarfalla.cafemaria@svenskakyrkan.se

NYHET!

Samtalsgrupp: Må bra som förälder

Fyra torsdagar kl 18–19.30 i Järfälla kyrkas församlingshem, Barkarby VI UTGÅR FRÅN BOKEN ”Må bra som förälder: Psykologernas strategier för småbarnsåren” av Clara Zelleröth och Helga Jonsson Wennerdal. Boken finns att köpa som e-bok eller ljudbok. **Samtalsledare:** Michaela Persson, pedagog, och Ulrika Nordkvist, präst.

Datum 12, 19 och 26 oktober samt 16 november.

Anmälan senast 4 oktober till michaela.persson@svenskakyrkan.se 08-580 219 01

Höststart på Öppna förskolan

SNART DRAR VI IGÅNG IGEN! Välkommen till en ny termin i barn- och familje- verksamheterna. **Håll utkik på Facebooksidan Öppna förskolor i Järfälla församling** för datum och tider.

...hänt sen sist

Tekniktimmen

TVÅ HÄNDELSER som Björn Malmberg hjälpte till med att lösa förra teknik- timmen.

- Jag talade med en dam som trodde att hon blivit lurad och att hon skulle behöva betala en massa. Men vi lyckades tillsammans komma fram till att det bara var ett bluff-företag och jag hjälpte henne att lära sig att känna igen när det är något oseriöst sms. Hon kommer inte att svara på några sms från de här luredrejderna och hon kände att hon nu kunde somna tryggt!

- Hjälpte även en man att aktivera sitt swish, och hjälpte en annan dam att avaktivera ett gammalt konto på en sida som hon inte ville ha uppdateringar från längre.

- Skulle säga att det varit varierade problem denna gång!

Tekniktimmen har ändrat dag och tid. Fredagar kl 11-12 i Maria kyrka.

Vill du vinna en honungsburk?

Järfälla församling har samarbete med Leymanns Biodling, som har bikupor stående på våra kyrkogårdar. Bina gynnar blomningen på kyrkogårdarna och är en del i församlingens miljöarbete. Insekts- hotell och vedtravar finns också på kyrkogårdarna.

Maila till jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se, senast 25 september Skriv Honung i ämnesraden och glöm inte att uppge ditt namn och adress.

Rörelse utefter förutsättningar – Vi har varit på församlingsläger!

TÄNK ATT DU SOM tränare ska göra fem pass som ska passa människor i åldrarna 30-90 år, några vill sitta på stol och några vill köra så hårt som möjligt. Du vill att alla ska vara glada och nöjda och få ut så mycket som möjligt av varje pass och kunna träna utefter sina förutsättningar. Omöjligt tänkte jag.

Detta var inget problem med dessa underbara människor i olika åldrar. För alla var glada, förväntningsfulla men utan någon bild utav hur detta skulle bli. Vi körde allt från avslappningsövningar på hårt stengolv till burpees och armhävningar i gräset.

Vi hade ROLIGT, tränade och andades tillsammans. Kropp, själ och ande.

THERESE SJÖQVIST och ANNA JOHANSSON BLOMBERG

Vinster utdelade

BÖCKER, PYSEL, KORSORD, Naturpass, honung, Frälsarkrans och pussel från utlottningen i förra numret till Lasse, Åsa, Zelal, Irene, Gudrun, Britta, Per, Shadra, Linda, Erica, Anette, Judy, Seija, Katrin, Karin, Leif, Dilip, Charlotte, Ing-marie, Ulf, Bengt, Anita, Ann-Marie, Gunnel, Lennart, Jan, Johan, Bill, Pia, Kaija och Marianne. Grattis.

Läsarröst

Tackar för ett högintressant nr av Tusen möjligheter med många spännande artiklar med olika infalls- vinklar! Med önskan om en riktigt trevlig sommar!

Jag var här, hur underbart var inte det?

MED EN KONFAGRUPP STÖRRE än en stor buss fick vi trolle många gånger för att hitta sovplats, sitt- plats och övrigt svängrum för veckans alla lekar. Våra ungdomsledare öppnade en motorväg full av inkludering, öppenhet och gemenskap.

På kvällarna när skymningen smög sig på höll vi andakt sent nog för att få även den pigge att flacka med ögonlocken. Ledarnas innerliga andakter om tro och hjärta tillsammans med Anettes undervisning om existens och bibel innebar att vi skickade hem 40 klokare konfirmander men även 30 nya intressenter till ledarutbildningen.

Gustavs sommargård i Klintehamn blev vår hemort under veckan, promenaden till stranden

var lantlig och sanden mjuk och vattnet även i år så långgrunt att vi trodde ungdomarna tänkte emigrera.

Inne i Visby domkyrka kunde man trycka sina händer på ena väggen. Jag tänker på Lalehs sång när jag ser deras händer; Jag var här, hur underbart var inte det? Min stund på jorden. Vål hemma fylldes Viksjö kyrka tre gånger av konfir- mationsgudstjänster. Känslan var kvar.

Gotlandslägrat 2023, du satte så fina spår och rötter i dessa ungdomar och jag är stolt över alla som gjorde det möjligt!

THERESE THELANDER pedagog

Word search grid with images of a person in a yellow raincoat and a grid of letters with arrows pointing to words like AVSLÄR, HAR MOD SÅ DET RÄCKER, GÖR KANSKE FÖR- VÄNAD, BUSKAGE, SES MED VALE, KYRKA I VÅR FÖR- SAMLING, AUSTEN TORN- STAD, RIKTIGT DÅLIGA, FÖR- ÄLDER FOTDEL, KAN BEHOVA BRYTAS, KAN PLAN GÅ I LEDNING, SES LINSLUS FRAMFÖR, HÖRS VID TVEKAN, MENAR, GRANAR OCH TALLAR, KAN MAN GÅ IN GENOM, FÖRBI, HAR PRECIS GÅTT UPP, MÄTT I SIDLED, NEDFÖRS- BÄCKE BRUTAL, LÅNG- SMAL FISK, HAR SKARP BLICK, RODON, HATTA FRAM OCH TILL- BAKA, STÅR NÄSTA PÅ, EN SORTS SVANG, SVÄRTUG- GADE SÅGAR AV, HOTET, KÖ- FORMAT, KÄNNA PÅ SIG KÖRA IVÄG, MED- KÄNSLA, GIFT PAR, NICKE NYFIKEN ÄR EN, KAN VARA TROTT- SAMT, SMÅ- SJUNGER, ANTA- GANDET, KAN MAN HA PÅ BENEN, PRO- NOMEN, HÅR SKARP BLICK, EN SORTS SVANG

.täv- ling

Skicka in meningen i det färgade fältet på ett vykort till Tusen Möjligheter, Järfälla församling, Box 139, 177 52 Järfälla eller på e-post: jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast 25 september. Vinnaren presenteras i nästa nummer. Varmt lycka till!

Anmälan om inträde i Svenska kyrkan

Kryssa för lämpliga alternativ

- Jag vill bli medlem i Svenska kyrkan
- Jag är döpt i Svenska kyrkans ordning
- Jag är döpt i någon annan evangelisk-luthersk ordning
- Jag är inte döpt, men vill ha mer information om Svenska kyrkan
- Jag är konfirmerad i Svenska kyrkans ordning
- Jag är konfirmerad i annan kristen kyrkas ordning

Namn _____
Personnummer _____
Gatuadress _____
Postnr och ort _____
Ort och datum _____
Namnunderskrift _____

Lägg talongen i kuvert, frankera och adressera till Järfälla församling Box 139 177 23 Järfälla

Pizza med vitkål- och fänkålssallad

Pizza 4 port

50 g jäst
5 dl ljummet vatten (max 37 C)
1/2 dl olivolja
12-13 dl vetemjöl
1 msk torkad oregano
1 tsk salt

Gör så här

Smula jästen i en degbunke.
Tillsätt vatten, olivolja, mjöl, oregano och salt.
Arbeta till en smidig och blank deg, gärna i maskin.
Täck över degen med plastfolie och låt jäsa ca 45 min.
Värm ugnen till 225 grader.
Dela degen i fyra bitar. Kavla ut på bakplåtspapper.
Bred ut tomatsåsen jämnt fördelat över pizzorna, köp färdig eller koka en egen.
Ingredienser är valfritt vad man önskar, jag använde mig av lite färska champinjoner, salami, oliver, mozzarella, riven ost och färsk rucola när de kommit ur ugnen.
Grädda pizzorna ca 10 minuter.

Vitkål- och fänkålssallad

500 g vitkål
1 st fänkål
2 dl vitvinsvinäger
1/2 dl strösocker
2-3 dl rapsolja
2-3 msk salt
1-2 msk
1-2 msk grovmalen svartpeppar

Gör så här

Börja med finstrimla vitkålen och fänkålen, gärna med en hushållsmaskin men förhand går även det.
Häll sedan över vitvinsvinägern, rapsoljan, strösockret, saltet och svartpepparn och låt stå cirka 30-60 minuter innan du blandar

samman allt ordentligt.

Bästa resultatet får du om du gör salladen dagen innan servering så den får dra till sig ordentligt.

Bon appetit och lycka till!

THOMAS FREDENSVÄRD
Husfar

Sticktid?

Kanske hinner du ägna lite tid åt att sticka? Beställ hem mönster- och materialsats för Järfälla-mössan, eller ett par av församlingens egendesignade kyrkvantar! Designen är inspirerad av kyrkobyggnadernas interiörer, och följer traditionella nordiska sticktekniker.

Du beställer genom att maila jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se och swisha till numret nedan, så löser vi leveransen. Glöm inte att skriva vilket av de sex stickprojekten din beställning avser (se bilderna till höger).

Järfälla kyrkmössa

Pilgrimsvanten

Järfälla kyrkvante

Mariavanten

Viksjövanten

S:t Luksvanten

Pris per påse med garn och mönster är 140 kr. Betala med Swish till 123 006 77 93. Märk "kyrkvanten".